

מה:

**עין משפט
גד מצוה**

עגלה ערופה פרק תשיעי סוטה

מסורת הש"ס

בז א מיי פוט מהל' רזח
הלכה ה'
ז ב מיי שם הלכה ה'
יח ג מיי שם הלכה ה'
יח ד מיי שם הלכה ה'
יח ה מיי שם הלכה ה'
יח ו מיי שם הלכה ה'
יח ז מיי שם הלכה ה'
יח ח מיי שם הלכה ה'
יח ט מיי שם הלכה ה'
יח י מיי שם הלכה ה'
יח יא מיי שם הלכה ה'
יח יב מיי שם הלכה ה'
יח יג מיי שם הלכה ה'
יח יד מיי שם הלכה ה'
יח יה מיי שם הלכה ה'
יח יז מיי שם הלכה ה'
יח יח מיי שם הלכה ה'
יח יט מיי שם הלכה ה'
יח כ מיי שם הלכה ה'
יח כא מיי שם הלכה ה'
יח כב מיי שם הלכה ה'
יח כג מיי שם הלכה ה'
יח כד מיי שם הלכה ה'
יח כה מיי שם הלכה ה'
יח כו מיי שם הלכה ה'
יח כז מיי שם הלכה ה'
יח כח מיי שם הלכה ה'
יח כט מיי שם הלכה ה'
יח לו מיי שם הלכה ה'
יח לז מיי שם הלכה ה'
יח לח מיי שם הלכה ה'
יח לט מיי שם הלכה ה'
יח למ מיי שם הלכה ה'
יח לו מיי שם הלכה ה'
יח לז מיי שם הלכה ה'
יח לח מיי שם הלכה ה'
יח לט מיי שם הלכה ה'
יח למ מיי שם הלכה ה'

הניסוח. לחדא מינייהו דפלוגתא היא בטמון אלן קף לא פשט לה מינה דהא אוקימנא טעמא דעליון משום דלחוקי ביה הוא וקף לא ידעינן מאי הוא עלה: **סבריה.** רבנן דבי מדרשא דבשו למיפשו מינה דפלוגתא בטמון דמין במינה הוא דהני מנאי אפילו תנא קמא דלמך תחמון סכחה כר' יהודה סבירא ליה דלמך נשדה פרט לטמון וטעמא משום דמין במינה לא היו טמון: **הלל.** לא מקרי אלן ככלי כזול כעין חרב: **ככולן.** ואפי' מפרפר קף ועמון ותלוי: **ומוטל באשפה.** ללא היו קף ולא טמון ולא מלי ואפי' הכי אין עורפין דחלל קבעי. אלמא קרא כדכתיב בעיני: **הלל יסירא כפייה.** הקרוינים אל החלל ועוד חללים טובא למדרש הלל דוקא ולא תנוק: **פרט למזוי.** תמיר כגון ספר או עיר שרובה עובדי כוכבים: **קמ"ל דרשניא כו'. והכי קאמר נמלא סמוך לעיר שאין בה ציד אין מודרין לה אלא לעיר שיש בה ציד מודרין אחו היא עיר שיש בה ציד קרובה לו ולי לא הכר מניא היה אמניא אין מודרין כלל: **ס"ל ולקחו וקני העיר מכל מקום.** דהאי העיר קרא יתירא הוא דמלי למכתב (ו) והיטה העיר הקרובה אל החלל ולקחו וקניה עגלה בקר: **מתני' פכוון.** מנאמנא שאין זו קרובה לו מזו אפי' כמלא חוט: **ואין ירושלים כו'. מפרש טעמא נגמ': מוליכין הראש אלל הגוף.** נגמ' מפרש למאי הלכתא מוליכין: **גמ' אפשר לנמנא.** אפשר לכיין המדה ואמת מדדו שאין זו קרובה לו מזו כלל והו' להו שמינה קרובות: **וקסברי.** נמי קרובה דמתיב בקרא אפילו קרובות במשמע * כמו ובהמה**

רבה (יורה ד) דלס"ד אי אפשר לנמנא אין כלן קרובה אלל אחת ואנן הוא דלא ידעינן כי מינייהו והוה ליה למימר (ו) יביאלו עגלה בשותפות וימנו אם שלנו קרובה חלקכם יהא קניו לנו ואם עירכם קרובה חלקנו יהא קניו לכם: **אלימא לענין מדידה.** קאמר יביאלו הראש אלל הגוף דממקום שנמנא הגוף שם לרין למדוד ויביאלו הראש לכלן והא מדקמתי כו': **קנה מקומו.** לקוברו שם דזה אחד מ' מנאים שהמנה יהושע נפסק מרובה (ב"ק דף פא.); **עיקר מיוסא** כו'. הלכן עיקר חלל מיקרי ומודרין מנייה כדכתיב' אל הערים אשר סביבותיה: **ההלל:** אפס גווי. אחת מרששים ירת ראשי תמיליה דגווי לישנא דרשא כמו גוי נוקר' שער ראשן תלשי וגלי ראשן: **אפילו פיוסא אפס שאלו.** כר' עקיבא סבירא ליה: **מ"ט דרכי אליעזר בן יעקב.** דלמך מן הנזאר הוא קרוי חלל: **דכפסי אל נזארי חללי רשעים.** והלכן מודרין כדכתיב אל החלל: **מתני' נפטרו וקני ירושלים כו'. שאין עליהם אלא למדוד כדכתיב' ויאילו וקנין ושפטיין ומדדו: ואע"פ שאינו איסור כשר.** ללא כתיב ביה עיובא ולא נזמר אלל למנויה: **כקופין.** כמין סקין גדול: **מאתריה.** ממול עורפה: **מקומה אסור.** לעולם: **ומוסר לסרוק שם פסקן.** דוקא נקט עבודה שאינה בגופה של קרקע דמפרש בגמרא: **ללא לידנו ופטרנוסו.** נגמ' מפרש בלא מונוט והיינו ידיו לא שפכו לא נהרג על ידיו שפטרנוסו בלא מונוט והולך לנסטס את הכרית ועל (ו) קן נהרג: **ללא ראונו והמנוטו.** יתירי בלא חזורה והיינו ועיינו לא ראו: **והכתיב**

הגהות הב"ח

(א) נמי שאל כל לידנו
ב"ל וימית על נמקן:
(ב) ש"י דיה מ"ל וי' נמנא והיה העיר:
(ג) ר"ה וקסרי וי' ויהו (והוה) ליה למימר יביאו כי הכי אימא כפי שני דכתיבות דף י: (ד) ר"ה לא כל ימי ימי ועל ידי קן נהרג:

גלוין הש"ס

נב' וכתב בי ימא שרי
לפני עין פסדרין דף
פ"ו פ"ד מדיה מנאנא:
שם ופדרין לעיר שיש
בה ביה. עין צ"ל כן
ע"פ מדיה צ"ל פ"א:
שם אבא שאיל אופי
שפדרין. עין דהה כה
פ"א מדיה תחת:
שם וקני איהו העיר.
עין נהר שני היריות דף
ג ע"ב ד"ה ה"ג ספדרין:
רש"י ד"ה וקסרי ב"י
כפי ובהמה רבה. עין
קדושתן דף י' ע"ב כ"ב
ד"ה טובא משמע ועין
תמורה דף ט' ע"ב:

מוסף רש"י

נמצא בטמון בין שתי
עיריות. שאין זו קרובה לו
וימר מן כלום (בבבב)
והיא וקני ירושלים
מביאה עגלה ערופה.
דכתיב כי ימלא חלל נפשמה
וגי נשמה. ואין ירושלים
ירושל. וקסרי לא מחלקין
לפנינו ירוסא כגו'. מאין
היו מודרין. לדע' אפי'
עיר קרובה אל החלל
(פסדרין פ"ח מטיבור).
ואתה סקרינה לטמון
תפיל את העגלה ולא
הקרובה לחוטמו (פסד).
כמה מצוה קנה
מקומו. מקום שכלל שם
נעת ממו קנאו לקברה
ואין בעל המדה מעבד עליו
(ב"ק פ"א). איתן
כמשמעו קשה. חלל
נענז ודברים בא דו'
ופטרנוה בלא מונוט.
כלומר לחוטמו הולך ולא
יהי לו ויהא את טעם
מונוט וכל לחוטמו ממנו
לאוס רשעין ועמד אז עני
והכתיב (ש"פ ד"ח). בלא
לוייה. תמורה שיק ממת
(ש"ס).

תניתיה עומר שחזיק בו להוליכו לעיר והניחו על גבי חבירו ושכחו התחתון שכחה והעליון אינו שכחה ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר' שמעון שניהן אינן שכחה התחתון מפני שהוא טמון והעליון מפני שהוא צף סבריה דהני תנאי כר' יהודה סבירא ליה דאמר בשדה פרט לטמון מאי לאו בהא קא מיפלגי דמר סבר מין במינו הוי טמון ומר סבר לא הוי טמון לא אי כר' יהודה סבירא ליה דכ"ע מין במינו הוי טמון והכא בפלוגתא דרבי יהודה ורבנן קמיפלגי דרבנן ברבנן ור' שמעון על גבי יהודה כרבי יהודה אי הכי מאי איריא על גבי חבירו אפי' בעפר ובצורר נמי אין הכי נמי ולהודיעך כחו דר' יהודה דאמר אפי' מין במינו הוי טמון תנו רבנן חלל ולא חנוק חלל ולא מפרפר באדמה ולא טמון בגל נופל ולא תלוי באילן בשדה ולא צף על פני המים ר' אלעזר אומר בבבולן אם היה חלל עורפין תניא אמר רבי יוסי בר יהודה אמרו לו לר"א אי אתה מודה שאם היה חנוק ומוטל באשפה שאין עורפין אלמא חלל ולא חנוק הבא נמי באדמה ולא טמון בגל נופל ולא תלוי באילן בשדה ולא צף על גבי מים ור"א חלל יתירא כתיב: **נמצא סמוך לספר או לעיר שרובה עובדי כוכבים כו'.** דכתיב ויביא ראש חטאת או לעיר שאין בה ציד: **דבעינא זקני העיר וליבא:** אין מודרין אלא לעיר כו': **פשיטא** כיון דתנא לעיר שאין בה ציד אנה ידענא דאין מודרין אלא לעיר שיש בה בית דין הא קא משמע לן כדתניא ימנין שאם נמצא סמוך לעיר שאין בה ציד שמניחין אותה: **ומודרין לעיר שיש בה בית דין ת"ל ולקחו וקני העיר** הריא מכל מקום: **מתני' נמצא** אחר עיריות שתי מביאות שתי עגלות דברי רבי אליעזר ר' ואין ירושלים מביאה עגלה ערופה נמצא ראשו במקום אחד וגופו במקום אחר מוליכין הראש אצל הגוף דברי רבי אליעזר רבי עקיבא אומר הגוף אצל הראש ר' מאין היו מודרין רבי אליעזר אומר מטיבורו רבי עקיבא אומר מחוטמו רבי אליעזר רבי יעקב אומר ממקום שנעשה חלל מצוארו: **גמ' מאי טעמא דרבי אליעזר** קסבר אפשר לצמצם וקרובה ואפילו קרובות: **ואין ירושלים מביאה עגלה ערופה:** דאמר קרא ולרשתה וקסבר ירושלים לא נתחלקה לשבטים: **נמצא ראשו במקום כו'.** במאי קמפלגי ר' יצחק ר' יצחק בבמת מצוה קנה מקומו קמיפלגי והכי קאמר לקוברו קנה מקומו והיכא דנמצא ראשו במקום אחד וגופו במקום אחר מוליכין הראש אצל הגוף דברי ר' אליעזר ר' עקיבא אומר הגוף אצל הראש במאי קמיפלגי מר סבר גופיה דבוכתיה נפיל רישא ונפיל ומר סבר רישא היכא נפיל נפיל גופא הוא דרשית אויל: **מאין היו מודרין:** במאי קמיפלגי מר סבר עיקר חיותא באפיה ומר סבר עיקר חיותא בטיבוריה לימא כי הני תנאי מהיכן הולך נוצר מראשו וכן הוא אומר במעני אמי אתה גוזי ואומר גזי נורך והשליכי וגו' אבא שאול אומר מטיבורו ומשלח שרשו איך ואיך אפילו תימא אבא שאול ע"כ לא קאמר אבא שאול אלא לענין יצירה דכי מתצר ולד ממציעתיה מיתצר אבל לענין חיותא דכולי עלמא באפיה הוא דכתיב כל אשר נשמת רוח חיים באפיו וגו': **רבי אליעזר בן יעקב** אומר ממקום שנעשה חלל מצוארו: **מאי טעמא דרבי אליעזר בן יעקב** כדכתיב לתת אותך אל צוארי חללי רשעים: **מתני' נפטרו** זקני ירושלים והלכו להן זקני אותה העיר מביאין עגלת בקר אשר לא משכה בעול ז' אין המום פוסל בה ז' ומודרין אותה לנחל איתן איתן כמשמעו קשה אע"פ שאינו איתן כשר ז' ועורפין אותה בקופין מאחוריה ז' ומקומה אסור מלודע ומלעבוד ומותר לסרוק שם פשתן ולנקר שם אבנים ז' זקני אותה העיר רוחצין את ידיהן במים במקום ערופה של עגלה ואומרים ידנו לא שפכה את הדם הזה ועיינו לא ראו ז' וכי על דעתנו עלתה שוקני ב"ד שופכי דמים הן ז' אלא שלא בא ז' על דינו ופטרנוה ז' (בלא מוון) ולא ראינוהו והנחנוהו (בלא לוייה) והכהנים